

Bartosz Bartniczak

LIKWIDACJA WOJEWÓDZKICH FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ A FUNKCJONOWANIE SYSTEMU UDZIELANIA POMOCY PUBLICZNEJ NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA

1. Wstęp

Od pewnego czasu w naszym kraju trwa publiczna dyskusja na temat przyszłości funkcjonowania wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Zapoczątkowana została ona w momencie przedstawienia założeń planowanej reformy finansów publicznych¹. Od tego momentu pojawiło się wiele opracowań mówiących albo o konieczności pozostawienia systemu ekologicznych funduszy celowych w takim stanie, w jakim one funkcjonują obecnie, albo też o konieczności jak najszybszej ich likwidacji. Niniejszy artykuł składa się na tę dyskusję, a jego celem jest pokazanie, jak ewentualna likwidacja funduszy wojewódzkich może wpłynąć na system udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska w Polsce, szczególnie w kontekście planowanej na szczelbu Unii Europejskiej reformy systemu udzielania pomocy publicznej.

Obowiązujące w Unii Europejskiej przepisy dotyczące ochrony konkurencji powodują, że możliwości finansowania przedsięwzięć ze środków publicznych są ściśle limitowane przez przepisy prawne dotyczące udzielania pomocy publicznej.

Termin „pomoc publiczna” nie jest jednak jednakowo definiowany. Główny wpływ na taki stan rzeczy ma brak legalnego ujęcia w przepisach zarówno Unii Europejskiej, jak i polskich. W traktacie ustanawiającym Wspólnoty Europejskie (TWE) [4] zapisano jedynie, że ze względu na negatywne skutki, jakie pomoc publiczna ma na konkurencję na rynku, wprowadzony zostaje generalny zakaz jej udzielania. Artykuł 87 TWE stanowi, że z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w TWE jest nie do pogodzenia z regułami wspólnego rynku wszelka pomoc udzielana przez państwo lub ze źródeł państwowych bez względu na formę, która przez

---

¹ Główne założenia reformy finansów publicznych przedstawione zostały w trakcie konferencji minister finansów Zyty Gilowskiej w dniu 4 kwietnia 2007 r.

uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorstw lub niektórych gałęzi produkcji zakłóca konkurencję lub grozi jej zakłóceniem w zakresie, w jakim narusza wymianę między państwami członkowskimi. Tak sformułowany zakaz interpretować można szeroko. Pojęcie pomocy publicznej nie zostało, co prawda, zdefiniowane, lecz w orzecznictwie przyjęto, że jest nią każda korzyść uzyskana przez przedsiębiorcę od władz publicznych bądź w drodze pozyskania środków, bądź zwolnienia – choćby częściowego – z obowiązków o charakterze finansowym [17, s. 3]. Mówiąc inaczej, pomoc publiczna to przysporzenie korzyści finansowych określone przedsiębiorcy na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku.

Jeden z obszarów, w którym udzielana jest pomoc publiczna, to ochrona środowiska, a jednym z głównych podmiotów jej udzielających są wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

2. Analiza pomocy publicznej udzielonej przez wojewódzkie fundusze w latach 2001-2006

Dokonując analizy pomocy publicznej udzielonej przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, należy zdać sobie sprawę, że przeprowadzana analiza nie będzie pełna. Wpływa na to brak informacji o udzielonej pomocy publicznej przez niektóre fundusze wojewódzkie (por. tab. 1).

Tabela 1. Pomoc publiczna udzielona przez wojewódzkie fundusze w latach 2001-2006 w tys. zł

Fundusz wojewódzki	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Dolnośląski	1 315,0	1 419,7	5 033,7	1 186,7	462,3	1 371,1
Kujawsko-pomorski	1 564,2	1 357,6	592,1	967,7	2 071,0	2 794,9
Lubelski	941,9	.	.	1 351,3	56,1	342,1
Lubuski	244,5	331,3	221,4	68,5	20,8	428,5
Łódzki	6 231,2	7 967,4	.	6 680,7	5 625,5	.
Małopolski	4 482,1	4 018,9	4 479,6	3 838,9	1 781,9	892,6
Mazowiecki	.	.	4 268,7	494,1	7 988,8	2 577,9
Opolski	458,1	2 175,2	5 323,1	2 625,8	1 735,1	370,7
Podkarpacki	1 079,9	3 016,5	964,6	510,9	236,2	694
Podlaski	571,1	535,4	.	832,7	970,9	496,5
Pomorski	4 949,8	2 403,3	1 894,2	814,7	831,4	693,7
Śląski	17 670,2	34 568,6	31 440,6	12 787,3	11 121,4	7 735,8
Świętokrzyski	743,1	1 060,8	1 051,1	255,4	541,5	1 797,7
Warmińsko-mazurski	241,8	850,8	2 207,7	1 539	937,7	2 946,6
Wielkopolski	.	8 700,9	5019	596,0	500,5	1 419,6
Zachodniopomorski	1 541,2	5 146,5	4 379,8	7 561,1	1 661,8	1 997,0
Razem	42 034,1	73 552,9	66 875,6	42 110,8	36 542,9	26 558,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych informacji uzyskanych od UOKiK oraz funduszy wojewódzkich.

W analizowanym okresie fundusze wojewódzkie udzieliły ponad 287 mln zł pomocy publicznej. Najwięcej wsparcia przekazano w roku 2002 – ponad 25% całości, oraz w roku 2003 – ponad 23%. Zdecydowana dominacja wartości udzielonej pomocy publicznej w latach poprzedzających członkostwo w Unii Europejskiej wynika z chęci przekazania jak największego wsparcia polskim przedsiębiorcom przed wejściem w życie ograniczeń wynikających z obowiązujących w Unii Europejskiej przepisów dotyczących pomocy publicznej. Konsekwencją zaostrzenia wymogów prawnych dotyczących udzielania pomocy publicznej jest gwałtowny spadek wielkości udzielonej pomocy publicznej w latach 2005-2006.

Pomoc udzieloną przez wojewódzkie fundusze analizować można pod wieloma względami. Do najważniejszych zaliczyć można:

- wielkość beneficjenta pomocy publicznej,
- formę prawną, w jakiej funkcjonuje beneficjent,
- formę, w jakiej zostało mu udzielone wsparcie.

Podczas analizy beneficjentów pomocy publicznej ze względu na ich wielkość wyróżniono małych, średnich oraz dużych przedsiębiorców (tab. 2). Klasyfikacja ta przeprowadzona została zgodnie z zaleceniem Komisji 96/280/WE z dnia 3 kwietnia 1996 r. dotyczącym definicji małych i średnich przedsiębiorstw [12]. Zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej tymi przedsiębiorcami, którzy przez państwo powinni być wspierani najczęściej i w jak największym stopniu, są małe i średnie przedsiębiorstwa. Preferencje dla tej grupy przedsiębiorstw wynikają z kilku przesłanek wskazujących, dlaczego firmy te wymagają odmiennego traktowania. Zgodnie z polityką Unii Europejskiej można stwierdzić, że przedsiębiorstwa te:

- odgrywają nieproporcjonalnie dużą rolę w tworzeniu miejsc pracy, szczególnie wtedy, gdy duże firmy redukują zatrudnienie,
- są bardziej podatne na działanie konkurencji, a jednocześnie bardziej elastyczne i zdolne do przystosowań do zmieniającego się otoczenia,
- stanowią główne źródło konkurencji na rynku, a przez to działają jako główna siła napędowa zmian strukturalnych i odnowy gospodarki jako całości [1, s. 41].

Tabela 2. Pomoc publiczna udzielona przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze względu na wielkość beneficjenta w latach 2001-2006 w tys. zł

Przedsiębiorca	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Mały	8 020,3	18 440,1	14 009,7	21 132,5	6 853,6	6 350,3
Średni	7 434	16 829,8	24 334,7	6 677,9	6 804,4	6 995,8
Duży	26 579,9	30 828,2	23 422,9	14 300,4	22 884,9	13 212,7
B.d.	0	8 515,7	5 108,0	0	0	0
Razem	42 034,2	74 613,8	66 875,3	42 110,8	36 542,9	26 558,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych informacji uzyskanych od UOKiK oraz funduszy wojewódzkich.

Przeprowadzona analiza pokazuje bardzo wyraźnie, że postulat dotyczący preferowania małych i średnich przedsiębiorstw nie został spełniony tylko w roku 2005, kiedy to do małych i średnich przedsiębiorców trafiło 36% całej pomocy (por. tab. 2). W pozostałych latach dominowało wsparcie przekazane małym i średnim przedsiębiorcom. W całym analizowanym okresie 56% wsparcia trafiło do małych i średnich przedsiębiorców, a 45% – do dużych.

Beneficjenci pomocy publicznej ze względu na formę prawną, w jakiej funkcjonują, podzieleni zostali na²: przedsiębiorstwa państwowe (1A), jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (1B), jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego (1C), spółki akcyjne lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego oraz państwowa lub komunalna jednostka organizacyjna są podmiotami dominującymi (1D), oraz przedsiębiorców prywatnych (2). Zanim dokona się analizy, należy zwrócić uwagę, że przedstawiony podział w pewien sposób zniekształca prawdziwy obraz beneficjentów pomocy publicznej. Należy bowiem zauważyć, że pierwsze trzy grupy to podmioty należące do sektora nieprywatnego (tab. 3). W latach 2004-2006 dominowało wsparcie przekazane przedsiębiorcom prywatnym, które w każdym z badanych lat wyniosło 60%. W całym analizowanym okresie do przedsiębiorców prywatnych trafiło 47% wsparcia, 21% trafiło do podmiotów zaliczanych do grupy 1D, a 16% – do jednoosobowych spółek samorządu terytorialnego, jednak łącznie do podmiotów nieprywatnych trafiło ponad 48% wsparcia.

Tabela 3. Pomoc publiczna udzielona przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze względu na formę prawną beneficjenta w latach 2001-2006 w tys. zł

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1A	1 937,5	3 469,8	267,5	975,3	217,7	463,0
1B	3 509,4	7 149,5	3 836,4	3 656,9	3 370,2	497,9
1C	8 484,1	10 453,4	10 527,3	7 647,6	4 706,2	5 426,4
1D	14 033,6	17 680,4	14 042,2	4 150,9	4 843,5	4 763,3
2	14 017,3	27 331,9	33 252,0	25 677,5	23 405,3	15 408,2
B.d.	52,2	8 528,9	4 949,9	2,6	0	0
Razem	42 034,1	74 613,9	66 875,3	42 110,8	36 542,9	26 558,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych informacji uzyskanych od UOKiK oraz funduszy wojewódzkich.

Formy, w których była udzielana pomoc publiczna na cele związane z ochroną środowiska przez wojewódzkie fundusze, można podzielić na następujące grupy: A1

² Podział ten został dokonany zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. [13].

– dotacje; A2 – subsydia podatkowe; B1 – wniesienie kapitału; C1 – pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone; C2 – odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec budżetu lub funduszu (por. tab. 3). Podział ten został dokonany zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej [13]. Najbardziej przejrzystą formą pomocy publicznej jest dotacja. W tym bowiem przypadku wielkość wsparcia jest równa wartości pomocy publicznej. W pozostałych przypadkach wartość pomocy publicznej należy przedstawić w postaci tzw. ekwiwalentu dotacji netto, w którym otrzymana wartość oznacza kwotę pomocy, jaką otrzymałby beneficjent pomocy lub podmiot ubiegający się o pomoc, gdyby uzyskał pomoc w formie dotacji, uwzględniając opodatkowanie podatkiem dochodowym [14].

Tabela 4. Pomoc publiczna udzielona przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze względu na formę wsparcia w latach 2001-2006 w tys. zł

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006
A1	3 460,8	20 840,8	17 187,8	6 422,5	8 035,9	5 082,3
A2	2 087	1 019,5	1 620,9	855,0	–	–
B1	27,6	–	–	–	–	–
C1	36 177,3	47 994,6	44 364,0	33 947,9	28 190,8	21 383,0
C2	184,5	3 371,1	882,8	249,0	56,9	0,5
E	96,9	317	2 819,8	636,3	259,4	93
B.d.	–	1 070,7	–	–	–	–
Razem	42 034,1	74 613,7	66 875,3	42 110,7	36 543,0	26 558,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych informacji uzyskanych od UOKiK oraz funduszy wojewódzkich.

W przypadku wojewódzkich funduszy w analizowanym okresie 21% wsparcia udzielono w formie dotacji, a 73% – w formie pożyczek preferencyjnych. Pomimo że dotacja jest najbardziej przejrzystą formą pomocy publicznej, otrzymaną strukturę należy ocenić pozytywnie. Dominacja zwrotnych form pomocy publicznej nad formami niezwrotnymi jest jak najbardziej pożądana. Zwrotne formy traktowane są jako bardziej efektywne i powinny być preferowane przy udzielaniu pomocy publicznej. Kryterium powszechnie stosowanym w klasyfikacji form finansowych jest także kierunek przepływu środków finansowych w ramach udzielanej pomocy oraz skutek dla budżetu publicznego z nią związany. Na tej podstawie można wyróżnić formy pomocy czynnej oraz biernej. Instrumenty czynne stosowane są *ex ante*, wyprzedzają one działania przedsiębiorcy, te ostatecznie zaś mogą być względnie łatwo kontrolowane. Instrumenty bierne z kolei stosowane są *ex post*. Korygują one skutki działań przedsiębiorcy, które już nie mogą być monitorowane, a nadzorowanie pomocy polega na jednorazowym (ewentualnie rozłożonym na raty) skonstatowaniu faktu uwolnienia przedsiębiorcy od zobowiązań finansowych. Opisane narzędzia spełniają kryterium przejrzystości tylko w takim stopniu, w jakim możliwe jest usta-

lenie motywacji leżących u podstaw przyznawania pomocy, stosowane natomiast samodzielnie przynoszą przede wszystkim efekty doraźne. Instrumenty czynne kształtują wydatkową stronę budżetu publicznego, z którego realizowana jest pomoc, zwiększając jego wydatki, stąd czasem określa się je jako narzędzia wydatkowe. Instrumenty bierne natomiast wpływają na poziom dochodów budżetu przez ich uszczuplenie, dlatego narzędzia te określane są jako dochodowe [3, s. 8-16]. Przeprowadzona analiza pokazuje, że praktycznie cała pomoc publiczna udzielona przez wojewódzkie fundusze była pomocą czynną. Wynika to ze specyfiki działania funduszy celowych, których celem jest udzielanie wsparcia podmiotom podejmującym przedsięwzięcia w obszarze ochrony środowiska.

Podsumowując tę część rozważań, należy zwrócić uwagę, że w każdym z analizowanych obszarów udzielona pomoc publiczna trafiała do tych beneficjentów, którzy powinni być preferowani przy jej udzielaniu. Była też ona udzielona w formach, które uznawane są za najefektywniejsze. Z punktu widzenia preferencji przy udzielaniu pomocy publicznej działalność wojewódzkich funduszy jest więc całkowicie zgodna z polityką Unii Europejskiej dotyczącą udzielania pomocy publicznej.

3. Skutki ewentualnej likwidacji funduszy wojewódzkich w obszarze udzielania pomocy publicznej

Wojewódzkie fundusze są drugim podmiotem w Polsce pod względem wartości udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska. W latach 2001-2006 udzieliły one 30% całej pomocy publicznej na ochronę środowiska w Polsce. Razem z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, którego udział wyniósł blisko 56%, stanowią główną część systemu udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska w naszym kraju. W związku z tym podstawowe pytanie, jakie należałoby zadać, brzmi: czy likwidacja funduszy wojewódzkich będzie zgodna z priorytetami Unii Europejskiej dotyczącymi udzielania pomocy publicznej w ochronie środowiska.

Jednym z wyzwań, których podejmowanie przyczynia się do przeprowadzania kompleksowej reformy polityki udzielania pomocy publicznej, jest to, aby zasady pomocy państwa lepiej przyczyniały się do zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności, spójności społecznej i regionalnej oraz ochrony środowiska [6, s. 2]. Komisja Europejska zauważyła, że pomoc państwa może być skutecznym narzędziem osiągnięcia priorytetowych celów Unii Europejskiej. W pewnych warunkach pomoc państwa może usunąć nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku, poprawiając jego funkcjonowanie i zwiększając konkurencyjność. Niezależnie od eliminowania takich nieprawidłowości może ona również pomóc w promowaniu zrównoważonego rozwoju [18].

Główne kierunki reformy systemu udzielania pomocy publicznej to:

- zmniejszenie wartości udzielanej pomocy publicznej jako całości,
- zwiększenie wsparcia przekazywanego na cele horyzontalne,

- zmniejszenie wsparcia sektorowego,
- zwiększenie wspierania działań o charakterze regionalnym,
- zmiana kierunków wsparcia restrukturyzacyjnego,
- zmiana struktury zarządzania pomocą publiczną.

Z punktu widzenia udzielania pomocy publicznej na cele związane z ochroną środowiska najważniejsze są dwa pierwsze. Zmniejszeniu musi ulec nie tylko wartość pomocy publicznej, ale także jej udział w PKB do poziomu poniżej 1%. Pozwoli to na spełnienie przez Polskę wymogów określonych przez Komisję Europejską. Osiągnięcie tych zamierzeń ma się odbywać przez uporządkowanie sfery dotyczącej udzielania pomocy publicznej, przyczyni się to także do racjonalizacji i ograniczenia wydatków sektora publicznego [7, s. 11].

Pomoc publiczna powinna być narzędziem wzmacniania konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, tak aby samodzielnie mogły konkurować na jednolitym rynku europejskim, dlatego też powinno nastąpić stopniowe przeorientowanie pomocy publicznej z podejścia sektorowego, skoncentrowanego na dużych przedsiębiorstwach, na wsparcie horyzontalne, adresowane głównie do małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych dokonujących modernizacji i unowocześniania prowadzonej działalności, wdrażających nowe modele i technologie zarządzania [8, s. 131].

Pomoc na ochronę środowiska zaliczana jest do wsparcia horyzontalnego, a więc tego, którego wartość powinna się zwiększać przy jednoczesnym obniżaniu wolumenu całej udzielanej pomocy publicznej. Z tego punktu widzenia fundusze wojewódzkie powinny udzielać coraz więcej pomocy publicznej, aby spełnić wymagane zapisy. Można tutaj posłużyć się przykładem Niemiec, gdzie w latach 2001-2005 wartość całkowitej udzielonej pomocy publicznej zmniejszyła się o 3,4 mld euro, a pomimo to wartość pomocy przekazanej na cele środowiskowe zwiększyła się o ponad 2,8 mld [16]. Zostało to oczywiście osiągnięte przez zmniejszenie wartości pomocy sektorowej. W przypadku Polski postulat ten byłby możliwy do spełnienia w sytuacji zmniejszenia wsparcia przekazywanego do sektora górnictwa węgla czy też kolejowego. W latach 2001-2005 udzielono w Polsce 71,3 mld zł pomocy publicznej [9, s. 11-12; 10, s. 10-11; 11, s. 10-11]. Z kwoty tej do sektora górnictwa węgla trafiło blisko 24,9 mld, co daje 35% całości udzielonego wsparcia. Redukując więc wsparcie sektorów, można by przekazać większe środki na wsparcie horyzontalne, w tym na ochronę środowiska. Żeby jednak ten postulat mógł zostać spełniony, muszą istnieć sprawne podmioty udzielające pomocy publicznej na ochronę środowiska. Takimi podmiotami są właśnie fundusze wojewódzkie.

Przytoczone argumenty przemawiają jak najbardziej za koniecznością przeprowadzenia reformy finansów publicznych, co jest wręcz niezbędne do obniżenia wartości udzielanej pomocy publicznej. Jej „ofiara” nie powinny jednak paść fundusze wojewódzkie. System funduszy celowych ochrony środowiska w Polsce powinien wręcz ulec wzmocnieniu, aby mógł zostać spełniony postulat dotyczący zwiększenia wartości wsparcia horyzontalnego.

Należy także pamiętać, że jednym z najważniejszych wyzwań, jakie obecnie stoją przed Polską, jest pełna absorpcja środków pomocowych przeznaczonych na ochronę środowiska. Fundusze wojewódzkie i Narodowy Fundusz są jednostkami pośredniczącymi w absorpcji tych środków. Jakiegokolwiek zachwianie ich struktury mogłoby doprowadzić do zamieszania, a w konsekwencji do ograniczenia możliwości pozyskania wsparcia przez polskich przedsiębiorców. Spełnienie naszych zobowiązań akcesyjnych w dziedzinie ochrony środowiska i rosnący udział zewnętrznych źródeł finansowania ochrony środowiska wymagają od Polski sprawnego i wydajnego systemu finansowania przedsięwzięć prośrodowiskowych [2, s. 185], ataki jest właśnie funkcjonujący w naszym kraju system funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Kolejną ważną kwestią, którą należy poruszyć w kontekście udzielania pomocy publicznej na ochronę środowiska, są obszary, na jakie należy położyć szczególny nacisk podczas udzielania pomocy publicznej. Obszarami tymi są pośrednie cele ochrony środowiska, a więc wspieranie nowoczesnych technologii w obszarze ochrony środowiska, badania i rozwój, a także edukacja ekologiczna. Promowanie tych dziedzin przez udzielanie pomocy publicznej może być przykładem „dobrze zainwestowanej” pomocy publicznej. Wsparcie przeznaczone na badania i rozwój, promocję nowoczesnych technologii czy też edukację w dłuższej perspektywie opłaci się państwu. Zainwestowane środki zwrócą się w postaci np. mniejszych strat środowiskowych. Nie można pomijać także roli edukacji dotyczącej ochrony środowiska. Pomoc publiczna w tym obszarze może być udzielana w myśl zasady „lepiej zapobiegać niż leczyć”. Preferowanie tych celów jest więc kolejnym argumentem przemawiającym (z punktu widzenia udzielania pomocy publicznej) za koniecznością istnienia funduszy wojewódzkich. Inwestycje w ochronę środowiska wpływają na wzrost innowacyjności, przyczyniają się do tworzenia nowych rynków i zwiększają konkurencyjność. Pod pewnymi warunkami pomoc państwa może przyczynić się do osiągnięcia tych celów, a tym samym do osiągnięcia najważniejszych celów strategii lizbońskiej dotyczących zrównoważonego rozwoju [18]. W artykułe 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej można przeczytać, że: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolność i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju” [5]. Jeśli się założy, że pomoc publiczna na ochronę środowiska jest jednym z instrumentów realizacji zrównoważonego rozwoju, to likwidacja wojewódzkich funduszy byłaby także sprzeczna z konstytucyjnymi zapisami dotyczącymi wdrażania idei zrównoważonego rozwoju.

Literatura

- [1] Ambroziak A., *Rozwiązanie kwestii udzielania pomocy publicznej w specjalnych strefach ekonomicznych w Polsce (II)*, „Wspólnoty Europejskie” 2003 nr 3.
- [2] Borys T., *Teraźniejszość i przyszłość wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej – próba syntezy*, [w:] *Finansowanie ochrony środowiska w Polsce w kontekście standardów Unii Europejskiej. 10 lat wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej*, red. T. Borys, Wrocław 2004.
- [3] Dziemianowicz W., Mickiewicz M., Malinowska E., Misiąg W., Tomalak M., *Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny*, PARP, Warszawa 2000.
- [4] European Union — Consolidated Versions of the Treaty on European Union and of the Treaty Establishing the European Community (2002), OJ C325/2002.
- [5] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., DzU 1997 nr 78, poz. 483; sprost. DzU 2001 nr 28, poz. 319.
- [6] Plan działań w zakresie pomocy państwa. Gorzej i lepiej ukierunkowana pomoc państwa: mapa drogowa reformy pomocy państwa na lata 2005-2009, dokument konsultacyjny przedstawiony przez Komisję Europejską, COM(2005)107, Bruksela 07.06.2005.
- [7] Program uporządkowania i ograniczenia wydatków publicznych, Rada Ministrów, Warszawa 2003, http://www.mgip.gov.pl/NR/rdonlyres/2E15F390-E56D-4A3D-BF2D-54CF56D956D8/0/program_uporzadkowania.pdf, stan z 17.02.2004.
- [8] Przedsiębiorczość w Polsce 2004, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2004, http://www.mgip.gov.pl/NR/rdonlyres/CC7A8B61-4F81-474F-8366-FB2192293DD2/0/6605_przedsiębiorczosc_2004_0607.pdf, stan z 17.11.2005.
- [9] Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2001 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2002, http://www.uokik.gov.pl/pl/pomoc_publiczna/raporty_i_analizy/, stan z 08.06.2004.
- [10] Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2003 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2004, http://www.uokik.gov.pl/pl/pomoc_publiczna/raporty_i_analizy/, stan z 08.06.2004.
- [11] Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2005 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2006, http://www.uokik.gov.pl/pl/pomoc_publiczna/raporty_i_analizy/, stan z 08.07.2007.
- [12] Rozporządzenie Komisji 96/280/WE z dnia 3 kwietnia 1996 r. dotyczącego definicji małych i średnich przedsiębiorstw, DzU nr L 10 z 30.04.1996.
- [13] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej oraz sprawozdań o zaległych należnościach przedsiębiorców z tytułu świadczeń na rzecz sektora finansów publicznych, DzU nr 196, poz. 2014.
- [14] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach, DzU nr 194, poz. 1983.
- [15] Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej oraz sprawozdań o zaległych należnościach przedsiębiorców z tytułu świadczeń na rzecz sektora finansów publicznych, DzU nr 196, poz. 2014.
- [16] State Aid Scoreboard – Statistical Tables, Part II – Country-Specific Tables, http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/scoreboard/stat_tables.html.
- [17] Wąchal-Modzelewska E., *Pomoc publiczna do firm: możliwości, kryteria, ograniczenia*, [w:] *Integracja z Unią Europejską – poradnik dla przedsiębiorców*, red. J. Piechota, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2000.
- [18] Wytyczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska naturalnego. Dokument roboczy, wstępny projekt z dnia 10.05.2007, http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/reform/guidelines_environment_pl.pdf.

**LIQUIDATION OF REGIONAL FUNDS
FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT
VERSUS THE SYSTEM OF GRANTING STATE
AID TO ENVIRONMENT PROTECTION**

Summary

Regional Funds for Environmental Protection and Water Management are the second most important subject which gives state aid for environment protection in Poland. Recently attempts to liquidate this fund have been made. The aim of this article is to show the role of regional funds in the area of granting state aid for environment in Poland. This article also shows what consequences for Polish system of granting state aid of environment protection their liquidation could have.

Bartosz Bartniczak – dr w Katedrze Zarządzania Jakością i Środowiskiem Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu – Wydział w Jeleniej Górze.